

Suvevaheaeg

Koolides on kätte jõudnud pereheitmiste aeg. Aianduskooli lõpukell heliseb sel suvel viimast korda esimesel juulil, saates oma seinte vahelt ellu palju toredaid inimesi. Veel tuleb end viimast korda kokku võtta ja lõpueksamid ära õiendada. Nagu ikka, on ka sel aastal pea pooled lõpetajatest aianduse erialalt ja teise poole moodustavad floristi, maastikuehitaja, keskkonnakaitse ning tekstiilkäsitöö erialade õppurid.

Minejatele öeldakse ikka teele kaasa soove! Need kellel erialaline motivatsioon on praegu kõrgpunktis – minge õppige võimalusel lemmikala edasi! Need kes tahavad elus olla iseenda pere-mehed või senist elukäiku muuta – hake oma valitud erialal ettevõtjaks! Need kellele aianduskoolis õpitu oli mõeldud enesetäiendamiseks ja elukutsevalikut ei mõjuta – rakendage võimalusel õpitut iseenda ja lähedaste rõõmuks! Igal juhul olge uhked saavutatu üle ja mingu Teil elus hästi!

Koolid elavad ja hingavad koos õpilastega. Uued noored on teemas oma valikuid ja õpiplaane ning kohe-kohe saab selgeks, kui kindlalt aianduskool tulevikku saab vaadata. Loodaks head aastat ja palju õppureid, vaeva selle nimel on sel kevadel küllaga nähtud. Siiski on raske aimata ette noorte mõtteid ja soove ning kadumas on tahtmine teha füüsilist tööd. Moes on teised erialad ja aiandus pole selgelt noorte esimene prioriteet. Kuid – see saab kohe varsti

selgeks. Igal juhul edu Räpina Aianduskoolile edasisteks aastateks!

Minu aeg aianduskoolis on kohe ümber saamas ja tahan lõpetuseks soovida kogu kooliperele kindlat edasikestmist tulevikuks! Tänapäev nõuab koolidelt paindlikkust ja ajaga kaasas käimist, ühesõnaga avatud olemist. Samas ei tohi selle käigus kooli põhisõnum – nutikas loodustlähedane elu – kaduma minna! Siis on kõik hästi. Minu eriline tänu kuulub aiandusõpetajatele, kes te olite väga toetatavad ja mõistvad. Palju ilusaid aastaid kogu kooliperele ja jätkugu särasilmseid õpilasi!

Urmas Roht, aianduse juhtõpetaja

Mis tehtud ...

3. juuni	Räpina Aianduskooli keskkonnapäev
3. juuni	Floristivõistlus ja demod
3.-4. juuni	Osalemine Räpinas Hea kodu päevadel
13.-17. juuni	Maastikuehitajate kutseeksamid
27.-29. juuni	Aianduse, floristika, keskkonnakaitse ja tekstiilkäsitöö eriala lõpueksamid
1. juuli	Räpina Aianduskooli lõpuaktus

... mis teoksil

Uute õpilaste vastuvõtt
Suvine praktika
Koolivaheaeg

Kohtumiseni septembris ☺

Räpina Aianduskool ootab Sind, tulevane

- aednik
- maastikuehitaja
- florist
- keskkonnakaitse spetsialist
- tekstiilkäsitöölaine

<http://www.aianduskool.ee/vastuvott/>

*Vali Räpina Aianduskool,
vali nutikas loodustlähedane elu!*

TÄNASES LEHES: Tänaused päevakangelased! Kuidas küpsetada umbrohtu! Kas elul peab üldse mõte olema! Näe, lind! Täiuslikud taimed! Kaljukits on maamärk! Meil siin sajab! Inglismaal muru triibutamast! ... ja palju muud huvitavat!!!

Räpina Aianduskooli lõpetajad 2016

Statsionaarne õpe

Nooremaedniku eriala

AN15-31-K

1. Ksenia Jevdokimova **KIITUS**
2. Margarita Motrenko
3. Kristina Muravjova
4. Elizaveta Nazarova
5. Darja Orlova
6. Anna Sokolova
7. Aleksandrina Spirina
8. Anastassia Šihranova

Maastikuehituse eriala

ME12-11-K

1. Keivo Adson

Aianduse eriala

AE14-42-K

1. Laura Antsov
2. Marian Põldmets
3. Roosi Raudsepp
4. Jaan Tanvel
5. Maria Elisabeth Uus
6. Kristjan Robert Vaan

Aianduse eriala

AE13-11-K

1. Triin Abramson
2. Piia Ann Leis
3. Gert Linnas
4. Laura Loos
5. Aivo Mägi
6. Ragne Nazimov
7. Eliisabet Ojar
8. Merilin Paulson
9. Jan Remmelg
10. Jelizaveta Škelja
11. Nele Värnik

Keskkonnakaitse eriala

KK14-12-K

1. Ketlin Bergmann
2. Maarja-Liis Lastik
3. Birke Tauram
4. Sandra Tšarnetski **KIITUS**

Floristika eriala

FL13-11-K

1. Kerli Kaur
2. Sandra Kuusmaa
3. Jaanika Müürisepp
4. Viktoria Oidingu

Mittestatsionaarne õpe

Aianduse eriala

AE14-42-M1

1. Karin Kajak **KIITUS**
2. Külli Keerus **KIITUS**
3. Piia Kärssin
4. Loreida Küppas **KIITUS**
5. Kersti Lepp **KIITUS**
6. Anna Liis Liiv
7. Ants Lill
8. Liis Lill
9. Tiia Luht **KIITUS**
10. Maiu Lutter **KIITUS**
11. Kristiina Marten
12. Monika Mägi
13. Eve Nõlvak
14. Tiina Pihlakas
15. Külli Simson
16. Talis Talv
17. Ave Vahtmäe **KIITUS**
18. Kristina Variksaar

AE14-42-M2

1. Eve Arg
2. Kaili Gustavson
3. Haldja Jalajas
4. Pille Jansen
5. Janika Joala
6. Linda Jääger
7. Karet Kalle
8. Eve Kangur
9. Helen Kapp
10. Kadri Kasuk
11. Terje Kraanvelt **KIITUS**
12. Kristi Laanemaa
13. Anneli Leidik
14. Keiu Liivak
15. Liina Miks **KIITUS**
16. Kersti Muiste **KIITUS**
17. Kai Org
18. Mirjam Raag **KIITUS**
19. Evelin Rõõmussaar
20. Indrek Saar
21. Lea Tammemäe

AE14-42-M3

1. Marju Jõesaar
2. Monika Kikkas
3. Margit Kilik **KIITUS**
4. Ülle Kõks
5. Piret Luiga **KIITUS**
6. Krista Mõts **KIITUS**
7. Kätlin Ots
8. Kati Rand
9. Eve Takel
10. Ilona Toobal
11. Diana Vällo

Floristika eriala

FL14-42-M

1. Mariliis Jakobson
2. Astrid Juhkam
3. Anneli Jürioja
4. Karolin Kalda
5. Bianka Kari
6. Eve Kivi
7. Signe Mäesarapuu
8. Maris Ostrat
9. Irina Papkina
10. Urve Peekmann
11. Margit Puhasmets
12. Annika Saare
13. Janelle Seiler
14. Merlyn Sirelbu
15. Helle Vares
16. Riin Öng

Tekstiilitöö eriala

TK14-42-M1

1. Monika Adamson
2. Natalia Asi
3. Veronika Grigorjev
4. Keiu Koidusaar
5. Kaire Luksepp
6. Ene Saava
7. Kadri Salu
8. Svea Soomets
9. Monika Tenno
10. Anneli Vilt

TK14-42-M2

1. Raina Koort
2. Kadi Koosapoeg
3. Vilve Oja
4. Ene Porroson

Keskkonnakaitse eriala

KK14-42-M

1. Jaanus Asi
2. Kaili Hurt
3. Kristiina Karp
4. Urvel Kerv
5. Ave Metsar
6. Ene Mürsepp
7. Eyleen Neps
8. Anne Parker
9. Kati Põld
10. Raili Ratas **KIITUS**
11. Liis Rekk
12. Airi Rääm
13. Indrek Sarapuu
14. Siiri Seinpalu
15. Reimo Teder
16. Tarvo Tiivits **KIITUS**
17. Triin Treufeldt
18. Egon Visnapuu

Maastikuehituse eriala

ME14-42-M1

1. Aet Aavekukk
2. Kristina Aedma-Kaldmäe
3. Jaagup Ansi
4. Liisa Eesmaa
5. Laila Elhuveig
6. Eneken Eschholz
7. Riina Järva
8. Kairi Luik
9. Pamela Nassar
10. Helle Palok
11. Maarika Saks
12. Ele Schiff
13. Maret Söer
14. Mare Tilk

ME14-42-M2

1. Lii Karro
2. Kersti Kunder
3. Megle Põldmann
4. Aire Soosaar
5. Tiina Talts
6. Merike Tepp

Tuult tiibadesse!

Facebookis ringi ekseldes on näha pilte lõpetajatest, kes naeratavate nägudega diplomite ja tunnistustega lehvitavad. On käes aeg, kus saab olla uhke tehtud pingutuste ja sooritatud eksamite üle ning kus saab panna ühele peatükile rasvase punkti, võtta käsile uus lehekülg. Sest ega siin elu seisma ei jää, ei, see on level-up, siin läheb elu alles põnevaks. Ei ole vahet, kas edasine tee viib ülikooli, töö- või eneseleidmise radadele, üksi või kahekesi, teadmiste ja kogemuste pagas kasvab igal juhul. Soovin edu kõigile lõpetajatele ning jõudu ja jaksu edaspidiseks!

Intervjuu AE 13-11-K lõpetajatega: Ragne Nazimov, Laura Loos, Nele Värnik ja Eliisabet Ojar.

Kool on kohe läbi saamas ning viimane pingutus on veel lõpueksam. Kas on närv ka sees või tahaks lihtsalt sellega ühele poole saada?

NELE: Väike närv on ikka sees, et kuidas läheb ja millise hinde saab. Kuid muidu ootan juba selle kõige lõppu, oodatud vabadust, mida pole varem olnud.

RAGNE: Eks natukene on ikka närv sees, aga üle pabistada ei ole ka mõtet ja kindlasti ei suhtu ma eksamisse ükskõikselt.

ELIISABET: Väike närv käib ikka asjaga kaasas, aga üle ei muretse. Pole mõtet, närvitsemise eest lisapunkte ei anta.

LAURA: Nii ühte kui teist. Närv on ikka sees, et kas saab see eksam sooritatud või ei. Teisest küljest võiks sellega juba ühele poole saada.

Minnes nüüd kolm aastat tagasi minevikku, millised olid emotsioonid ja ootused esimesel koolipäeval? Kas ootused said tõeks?

NELE: Esimest koolipäeva mäletan ähmaselt, kõige selgemini on meeles, kuidas astusin üksinda klassi ning kartsin kõiki ja kõike. Kartsin kuidas saan hakkama need kolm aastat võõras linnas, võõras koolis, koos võõraste inimestega. Mäletan, et olin pinges ning kohati kahetsesin otsust tulla Räpina Aianduskooli. Täna seaks paevaks ma ei kahetse seda otsust.

RAGNE: Esimesel koolipäeval olin pigem arglik ja uude keskkonda sulandumine võttis aega. Olin tagaplaanil ja mõtlesin, missugused kõik inimesed on. Negatiivseid emotsioone polnud, sest mäletan väga head vastuvõttu ja esmamuljet. Ma ei arva, et oleksin midagi otseselt oodanud, sest tuleb, mis tuleb. Kuid see, mis tuli, oli väga positiivne.

ELIISABET: Ootas ja lootsin targemaks saada. Sain.

LAURA: Emotsioonid olid pigem hirmutavad, sest polnud õrna aimugi, mis mind ees ootab. Lootsin, et ei pea kahetsema, et Räpina kooli astusin, mida ma ka loomulikult ei kahetse, sest minu kursus on super tore ning õpetajad on väga lahedad ja sõbralikud.

Milline on kõige värvikam mälestus koolipäevast, praktikast või ühikast, mida ka võib-olla jagaksid kunagi oma laste või/ja lastelastele?

NELE: Neid värvikaid mälestusi on tohutult palju nende kolme aastaga tekkinud. Valin ühe hiljutisema: Pruuli puukoolis maikuus õnapuude tugevloom - proovisime juhendajale selgeks teha, et seda tööd oleks pidanud varem tegema ning kuidas tema seletas, et selle kolme aasta jooksul aianduskoolis oleme

milleski valesti aru saanud ja temal on õigus.

RAGNE: Kolme aasta jooksul on neid seikasid olnud ikka omajagu. Meenub kõõgiljanduse tund esimesel kursusel, mil me pidime küüslauku maha panema. Õues sadas väga tihedat vihma, me olime üleni porised ja seetõttu üsna pahurad, kuid meil oli vaja tööd teha terve päev. Mäletan, kuidas üritasin mööda põldu aiakäru edasi lükata, mis oli vett täis. See protsess oli üsna võimatu. Ja see päev ei unune iial. Üsna värvikas tegu meie kursuse poolt oli ka see, kui otsustasime minna raamatupidamise tunni arvelt enamusega grillima. Olid esimesed ilusad ilmad ja ei tahtnud neid raisku lasta. Muidugi ega õpetajatele meie mõte ei meeldinud.

ELIISABET: Igaveseks sööbis mällu viimasajus pahkludenü porri vajudes küüslaukude mudasse torkimine. Palju positiivseid ja õpetlikke mälestusi jäi õpilasesindusega tegelemisest.

LAURA: Kohe ei meenugi midagi konkreetset. Võibolla sügisball, kus osalesin alles viimasel aastal. Jällegi uus ja huvitav sündmus. Sai palju tantsida, loositi erinevaid auhindu, millest ühe sain ka mina.

Kolm aastat on pikk aeg, mille käigus muutub nii mõndagi. Kuidas kool muutis sind isiksuseks? Sai sul selgemaks, kuhu ning mille poole edasi pürgida?

NELE: Tunnen, et olen isiksuseks palju arenenud. Olen julgem ja asjalikum. Aru saanud, et võin olla tulevikus just see, kes tahan olla, mitte see, keda minust oodatakse.

RAGNE: See kool muutis mind isiksuseks täielikult. Ma olen palju avatum ja julgem. Suudan inimestega vabalt suhelda ja meeldib olla ka ühiskondlikult aktiivne. Tänu siin koolis õppimisele olen saanud tagasi eneseusu. Ja ma ei liialda. Täielikult pole veel elu eesmärgid paigas, kuid mõned unistused on tekkinud, milleni pürgida.

ELIISABET: Muutis palju, olen kindlam selles kes ma olen, kuhu lähen ja mida tahan.

LAURA: Kindlasti muutis mingil määral. Sain juurde kogemusi töövaldkonnas ning kuna pidin kolm aastat ühikas elama, siis sain eelaimduse sellest, kuidas oleks elada omaette. Samuti sain juurde julgust ja ideid, mida edasi võiks teha või kuhupoole pürgida.

Kas oli ka selliseid päevi koolis või praktiliselt olles, kus miski või keegi ajas sind niimoodi endast välja, et olid juba vaimselt valmis paberid koolis välja võtma ning kõik taskulambita sinna pimedusse saatma?

NELE: Viimase aasta jooksul oli seda tunnet päris palju: kui olin hinnetega hädas või olid asjad nii keeruliseks aetud, et keegi ei saanud enam midagi aru.

AE 13-11-K kursus koos õpetaja Toomas Mastikuga

RAGNE: Jah. Kui on vaja päev läbi arvuti ekraani vaadata ja põlluraamatuid kokku panna, siis lisaks väetiste arvutamisele käis ka see mõte aeg ajalt läbi, et appi, ma ei suuda enam. Sellised mõtted tekkisid ka siis, kui praktilik oli vaja teha ühte tegevust hästi kaua. Näiteks rohimine. Mõtlesin aeg-ajalt, et ma õpin kolm aastat selle jaoks, et rohida? Nüüd on mu mõttemaailm muutunud ja tean, et aiandus ei koosne ainult rohimisest, vaid see on väga mitmekülgne eriala. Kokkuvõtteks - sellised mõtted tekivad siis, kui on vaja midagi rutiinset teha.

ELIISABET: Üldiselt on meie kursus tulnud selliste päevadega toime tänu eluterve huumori olemasolule. Raske on ennast seaks vihastada kui kõrval keegi sarkasmist nõretavaid nalju viskab ja sind muiates togib.

LAURA: Pigem oli seda tunnet praktilik kui koolis. Eks ikka oli alguses esimestel praktikatel, just ettevõtte praktikatel tunne, et kuhu ma sattunud olen ning miks ma seda eriala õppima hakkasin. See tundus lihtsalt vahest nii mõttetut olevat ega andnud miskit juurde, kuid ajapikku suhtumine muutus.

Kas on juba kohale ka jõudnud, et kohe on kõik läbi ja kursusekaaslasi võib näha alles 20 aasta pärast või on teil juba tähtaeg paika pandud millal uuesti kohtute?

NELE: Ega see päris kohale pole jõudnud veel. Eks see hetk saabub lõpuaktusel kui avastad, et ongi kõik. Kuid usun ja loodan, et meie kursus jääb omavahel suhtlema ka edaspidi. Oleme ju kõik nende kolme aasta jooksul nii lähedaseks saanud.

RAGNE: Ausalt öeldes ei ole mulle midagi veel kohale jõudnud. Olles nende inimestega nii ära harjunud, et ei kujutakski teisiti hetkel ette. Küll reaalsus jõuab kohale. Näiteks lõpetamisel. Mina arvan küll, et me kohtume veel. Iseasi, kas kõik saame kokku, aga mingi osa meist kindlasti. Aega pole paika pandud, aga ma arvan, et paari-kolme aasta tagant võiks ikka trehvida.

ELIISABET: See on ammu juba kohale jõudnud ega hirmuta. Kindlasti näeme teineteist varem kui 20 aasta pärast, selliseid inimesi on raske unustada...

LAURA: Eks see hakka tasapisi kohale jõudma. Kurb ikka, et laiali lähme, kuid loota ju võib, et kohtume ikka enne kui 20 aasta pärast. Ja ma usun, et suhtlemist me kindlasti ei lõpeta.

Kas lähed erialast tööd praktiseerima või on plaanis edasi õppima minna?

NELE: Hetkel pole plaaninud kuhugi õppima minna. Võibolla tulevikus. Praegu on plaan tööle minna, kuid ma ei tea, kas just erialasele tööle.

RAGNE: Kindlasti tahan, et minu tulevik oleks suuresti seotud minu erialaga. Mul on erinevaid mõtteid, kuid miski pole veel kindel. Eelisvalikus on Eesti Maaülikool.

ELIISABET: Plaanin ikka edasi õppida ülikoolis, valikuid on mitu (nii koole kui ka erialasid), aga kindlasti tahan tegeleda loodusteadustega ja/või loomadega.

LAURA: Otseselt täpset plaani paigas ei ole. Võimalik, et erialasele tööle, aga eks näis.

Kui küsida nüüd paar ladinakeelset kõõgi- või puuvilja nimetust, kas vastus tuleks n-ö une pealt või peaks vähe ajusopis ringi tuulama?

NELE: On kultuure, mida on nii palju korratud või nendega kokku puututud, et ladinakeelne nimi tuleb une pealt, kuid enamusega läheb natuke aega enne kui meelde tuleb.

RAGNE: Vahel on nii, et kui kõnnin tänaval, siis hakkab mõni ladinakeelne nimi peas kummitama. Ja ei saagi lahti, aina mõtlen sellele. Või kui jalutan looduses ja vaatan taimi, siis mõtlen selle nimele ja üritan ka ladina keeles meelde tuletada. Natuke peab mõtlema, kuid lõpuks ikka meenub. Ja kui ei meenu, uurin järgi.

ELIISABET: Mõnda peaks meenutama, aga üldiselt on ladina keelt ikka korralikult pähe tuubitud ja väga suuri raskusi ei tohiks tekkida. Eks eksamil näeme, kui hästi meeles on...

LAURA: Kas just une pealt... Kindlasti on üht-teist peas. Päris ajusid ragistama enam ei pea.

Kas on ka midagi sellist, mis on niimoodi pähe tuubitud, et see sealt enam naljalt välja ei tule ning millest oled ka võibolla undki näinud?

NELE: Hetkel meelde küll ei tule.

RAGNE: *Beta vulgaris ssp vulgaris var vulgaris* - punapeet ☺

ELIISABET: Esiteks – *Beta vulgaris ssp vulgaris var vulgaris*! Ma arvan, et melissipistikuid võime me ka kõik une pealt teha. Ettevõttepraktika ajal nägin und kapsaseemnete külvamisest...

LAURA: Otseselt ei tule midagi praegu pähe, mis oleks just pähe tuubitud.

Ehk on ka kooli töötajaid/õpetajaid keda tahaksid eriti tänada?

RAGNE: Jah. Tairi Albertit, kes näitas, mis on tõeline õppimine. Ma ei ole kõikides teistes õppeainetes nii palju kokku õppinud, kui Tairi tundides.

ELIISABET: Tänada on tööpoolest paljusid, kuid eriliselt tahaksin esile tuua Anu Kääri, Sirje Toodingut, Irma Samoldinat, Valdur Truijat ja Svetlana Tundi. Aitäh!

LAURA: Kõik õpetajad, kellega vähegi kokku puutusin olid väga toredad ja sõbralikud. Eriti olid minu jaoks toredad ning meelde jäävad õpetajad Anu Käär, Anu Seim, Tairi Albert, Irma Samoldina ja Liisi Kont.

Küsin ka küsimuse, mis kahtlemata on inimkonnas üks esilekerkimisvõimeline küsimus. Mis on elu mõte või kas elul peab üldse mõte olema?

NELE: Elu mõte? Ei olegi sellele väga mõelnud. Hmm... ma arvan, et tuleb õppida nautima seda, mida sulle elu on andnud ja püüelda enda unistuste poole.

RAGNE: Elul on mitu mõtet ja igal elul on need erinevad. Suure tõenäosusega on kõigil elu mõte sama – leida üles oma elu mõte.

ELIISABET: Õppida, armastada, areneda.

LAURA: Ma arvan, et üks igaühel ole millalgi oma kindlad plaanid ja eesmärgid mille poole elus pürgida.

Argo Ainjärv, ME13-11-K

Ingrid Bender – täiuslikkuse otsinguil

Ajakirjandusest saame lugeda maailma suurimatest kõrvitsatest, mille kaal ulatub peaaegu tonnini, samuti on iga aedniku unistuseks taim, keda ükski haigus ei kimbuta. Räpina Aianduskooli vilistlane ja sordiaretaja **Ingrid Bender** Eesti Taimekasvatuse Instituudist rääkis 7. aprillil toimunud Aednike päeval, kuidas taoliste sortide aretamine käib.

Milline on Teie haridus?

Peale Elva Keskkooli lõpetamist õppisin Räpina Aianduskoolis, mille lõpetasin aia- ja maastikukujunduse erialal. 1985. aastal aga lõpetasin kaugõppes Eesti Maaülikooli agronoomia eriala ja alates 1992. aastast olen teadusmagister (M.Sc.).

Miks on vaja aretada sorte?

Uusi sorte on vaja aretada sellepärast, et saada paremate või uute omadustega sorte. Väga vanadel sortidel väheneb sageli haiguskindlus, sest haigustel arenevad uued rassid, mille suhtes sort enam vastupidavust ei oma.

Milline on sordiaretaja igapäevatöö?

Igapäevatöö on see, et kasvatad väga suurtes kogustes erinevat aretusmaterjali sellel kultuuril, mille sorte aretad. Suvel (mõnel kultuuril ka talvel kasvuhoones) tehakse palju ristamisi erinevate sortide ja aretiste vahel, et saada uut aretusmaterjali. Kasvuperioodil ja peale koristust, ka talvel, kogutakse palju andmeid. Kõige tähtsamad on saagiandmed. Aedhernel näiteks kogutakse andmeid rohelistele kaunade ja kuivade terade ehk seemnete saagi kohta.

Suvel määratakse mitmete vaatlustega taimiku haiguskindlus. Aedhernel kogutakse lisaks veel selliseid andmeid nagu taime pikkus, kaunade arv ühe taime kohta, terade arv kaunas, lehesõlmede arv esimese kaunani (varastel aretistel ja sortidel on lehesõlmi vähem kui hilistel). Olulised on ka keemiliste analüüside tulemused (suhkrute, vitamiin C jt sisaldused). Kõikide näitajate analüüsimise tulemusena tehakse kogu aeg valikuid. Alles jääb paremate omadustega aretusmaterjal, millega tegeldakse paljude aastate jooksul. Kehvem visatakse ära.

Selleks, et sünniks uus sort kulub väga pikalt aega ja teinekord peale pikka tööd ei pruugi uut sorti sündida. Kas see ei tekita viha, trotsi asju nurka visata ja minema kõndida? Nii palju tööd ja kasu ei midagi.

Viha ega trotsi kindlasti ei teki, aga natuke on kahju küll. Tegelikult on materjali, millega töötad, palju ja alati võid jätkata mingi teise aretusmaterjaliga, mis on lootustandvam. Ka sunnib selline olukord otsima mingeid teisi võimalusi uue ja hea sordi saamiseks.

Mis on ühe sordiaretaja unistuste sort?

Unistuste sort on selline, millega ise võid rahul olla. Kui rääkida köögiviljasordist, siis sellel on hea saak, ta on haiguskindel, tal on väga hea maitse ja lisaks sellele on ka veel mingi eriomadus, mis on kordumatu või haruldane.

Kuidas sünnivad sortide nimed?

Mõned olulised reeglid on sordinime valikul, mida kindlasti peab jälgima:

- 1) uus valitav nimi peab erinema vähemalt kahe tähe poolest Euroopa Liidu sordilehel olevate sama kultuuri sordinimedest.
- 2) nimi ei tohi sisaldada selliseid täppidega tähti nagu õ, ä, ö ja ü.

Nimesid uutele sortidele on valitud mitmesugustel põhjustel. Järgnevalt toon ära mõned valikukriteeriumid:

- 1) Uue sordi nimi on mingi tähendusega, näiteks tomatisordi nimi 'Terma', mis on kombineeritud sõnadest „terve“ ja „madal“. 'Terma' on vastupidav tomati põhilisele haigusele avamaal – tomati-pruunmädanik ja –lehemädanik ja see tõttu sobib avamaal kasvatamiseks. Või siis sordinimi 'Varto', sõnadest „varane“ ja „tomat“.
- 2) Nimi võib iseloomustada konkreetset sorti: näiteks aedoa sordi 'Lemmik' nimi tuli sellest, et sellel sordil on kaunad paksuseinalised - lihakad, saak on suur ja maitse hea. See aretusmaterjal osutus aretajale enne nime panekut lemmikaretiseks teiste seas.
- 3) On pühendatud kellelegi, kes on aretajale oluline.
- 4) Nimi võib olla ka lihtsalt välja mõeldud: tomatisort 'Erk' või 'Vilja' jt.
- 5) Mõni tuntud isik võib olla nime valiku põhjustajaks, näiteks tomatisordi 'Valve' nimi on pandud väga tunnustatud köögiviljasortide aretaja Valve Jaaguse (1920-1995) auks.

Kas tehnoloogia areng on ka sordiaretust kuidagi lihtsamaks muutnud kui see oli varasemalt? Kas tehnoloogia abil on võimalik juba enne reaalselt katsetamist kindlaks teha, et kas saadav taim ja selle seeme on üldse hinnalised?

Tehnoloogia, eriti geenitehnoloogia areng on väga palju kiirendanud sortide aretamist. Sealjuures on uute sortide aretamine muutunud oluliselt kallimaks kui traditsioonilisi aretusmeetodeid kasutades. Teatud tehnoloogiad võimaldavad määrata ka ära tulevase sordi mingeid kindlaid omadusi.

Milliseid kultuure kasvatame Eestis 50 aasta pärast?

Arvan, et enam-vähem samu, mida praegugi. Lisaks nendele ka selliseid, mis praegu veel head saaki siin ei kanna, kuna meie vegetatsiooniperiood on lühem, kui lõunapoolsetel aladel. Need oleksid

Ingrid Bender

meie jaoks uued kultuurid. Üheks selliseks perspektiivseks kultuuriks on kindlasti sojauba, millel valmib praegu ainult väga varajaste sortide seeme. Aiakultuuride valik aga laieneb käesoleval ajal väga hoogsalt. Nende mitmekesisus suureneb ka kindlasti järgnevatel kümnenditel. Eesti aladel kasvatamiseks sobivad paremini (talve) külma taluvad ja varajased sordid.

Miks peaks (üldharidus)kooli lõpetaja valima põllumajandusliku eriala?

Need põhimõtted, et põllumees põline rikas ja põld meid toidab, ei kao ka tulevikus. Ülimalt oluline on riigi püsima jäämise seisukohalt, et iga riik toodaks endale peamise vajaliku toidu ise ega sõltuks vähemalt toidu osas ainult välisturust. Kohapeal kasvatatud toit on ka kõige väärtuslikum ja tervislikum. Nii et tegelikult teeb põllumees äärmiselt olulist tööd.

Milline on viimane raamat, mille Te läbi lugesite?

Lugesin viimati Mariann Rammo poolt koostatud raamatut „Abja linavabrik“, mis on ülevaade märkimisväärse ettevõtte ajaloost. See raamat pakkus mulle erilist huvi, sest mu vanaisa oli ka selle ettevõtte tööga tihedalt seotud. Sealkandis oli mu isa lapsepõlve-maa. Sain pisut rohkem aimu tolleaegsest elust-olust.

Milline on viimane koolitus, millel Te käisite iseennast täiendamas?

See oli europrojekti Biogreenhouse lõpuüritusena korraldatud konverents 11. -14. aprillini Türgis, Izmiris. Iga rahvusvaheline konverents on ühtlasi koolitus, mis võimaldab kuulata paljusid erialaseid ettekandeid erinevatest riikidest ja lisaks veel näha ka konverentsi korraldaval maal mitmete talude külastamist ja katseid nii põllul kui ka kasvahoones.

Üks mälestus seoses aianduskooliga?

Kõige eredamalt on mees Adolf Vaigla praktikatunnid. Mäletan, kuidas õppisime murupinda tasandama. Selleks pidime õppima reha hoidma varre keskelt kinni ja küürus olles mulda enda poole tõmbama. Kui mõni meie rühmast ei suutnud reha õiget hoidu ära õppida, siis vanahärra Vaigla näitas, kuidas on vale toimida ise reha ümber vänderdades ja kentsakalt keha hõõritades, mis oli päris koomiline. Pärast seda demonstratsiooni oli kõigil õige töövõtte käes. Ja tõesti mullapind sai selliselt toimides erakordselt tasane!

Veel meenub, kuidas õp Vaigla õpetas õuna sööma - õuna pidi hoidma vartpidi käes ja siis tuli hammustada ülalt ja järjest sööma nii, et lõpuks jäi ainult õunavars järele.

Mida sooviksite aianduskooli lõpetajatele?

Soovin, et iga lõpetaja väärtustaks seda ametit, mida ta on õppinud ja püüaks edaspidi anda oma panus eriala arendamisse. Kindlasti soovitan ka edasi õppima minna, sest Räpina Aianduskool annab väga hea baasi, millelt on hea ja huvitav edasi minna.

Liisi Kont, kutseõpetaja

Foto internetist

Meie aiad

Koduaed jõe kaldal

Kust on küll tulnud see kliše, et unistuste kodu piirab valge lattaed? Kas elu ilma läikiva tuhkpuu või hariliku elupuu hekita on võimalik? Räpina Aianduskooli õppedirektor Liina Palu murrab piire ja näitab, et ka avatud eesaed püüab pilku, kuid looduslikku eripära ära kasutades ei röövi kõrgelt hinnatud privaatsust.

Koolimajast välja astudes kiidab Külli Liina kingi. Alati lummaliselt naiselik Liina ei tee allahindlust ka autoroolis istudes ja ma imestan, kuidas ta kõrgeid kontsi kandes pedaale vajutada suudab. Koduõues paljastub aga linnaproua fassaadi taga peituv naine, kes ei karda näppe mullaseks teha ja naudib tõeliselt aias rassimist. „Isegi puhkuse ajal hommikul vara olen juba õues, ma ei raatsi seda aega lihtsalt maha magada ja kui tõesti midagi pole teha, siis jalutan aias või istun ja loen. Iga päev peale tööd vahetan riided ja hakkan aias toimetama. Ma võtan hea meelega kõik aiatööd enda kanda, sest mulle meeldib. Aed on see koht, kus ennast maandan ja kust ma jõudu saan, päriselt. Juba varakevadel tahan välja minna ja toimetada hilissügiseni - kogu aeg on midagi teha,“ kirjeldab Liina oma vaimustust aiatööst.

Helehall maja, mis Võhandu jõe kaldal seisab, on ehitatud Liina vanavanemate poolt. Juba lapsena oli ta siin tihe küllaline. 1993. aastal pärast ülikooli lõpetamist kolis Liina oma perega siia majja elama. Kümme aastat tagasi tehti põhjalik renoveerimine, mille käigus sai maja uue välisvoodri, katuse ja ehitati terrass. Viimase ees kasvab Liina vanavanemate ajast jäänud hekk ning heki taga langeb maastik Võhandu jõe suunas. Kaldal kasvavad vanaisa istutatud kask ja jalakas, mis moodustavad vaatele täiusliku raami ning Liina töödeb: „Ma hea meelega jään suvel puhkuse ajal koju, mul on siin väga hea olla, see jõgi annab nii palju!“

„Olen õnnelik, et meil on nii suur muruplats. Pean küll seda palju niitma, aga mulle meeldib füüsiliselt rassida. Ja nendel harvadel perioodidel kui ma ei taha või ei jõua, siis niidab abikaasa ☺. Oleme aastaid mõelnud murutraktorit soetada, nüüd kaalunud ka roboti ostmist, aga hakkasin juurdlema, et mis ma siis ise siin aias teen?“

Perenaine Liina

„Lopsakaid lillepeenraid aias ei ole ja ma ei tahagi“ ütleb Liina, justkui vabandades aia tagasihoidlikkuse üle. Kirevad ja lopsakad lillepeenrad rikuks ära vaate jõele, tõmmates kogu tähelepanu endale ja teiseks ei sobiks kokku Liina põhjamaise olekuga. Tema unistuseks aias on valgete ja roheliste taimede kombinatsioon - roheline oma erinevates toonides. „Vaadake, valged tulbid, super lähedad ja siin on mul valge õiega kuningliiliad,“ tutvustab Liina oma hoolealuseid. „Mulle meeldivad valged lilled“, ütleb ta, kandes kinnituseks seljas kleiti, mille tumesinisel taustal ilutsevad valged õied.

Viimane ehitis, mis nüüdseks neli või viis aastat tagasi aias valmis, on varjualune autodele: „Abikaasa Kaido tegi joonise ja selle järgi koos ehitasime“, teatab Liina rahulolevalt.

Vaade õuele

Tarbeaed

„Paari kolme aasta jooksul läheb suuremaks lammutamiseks ja ülesehitamiseks. Enne kui saunamaja korda saame, ei hakka me aias suuremaid muudatusi tegema. Kolleeg Aivar Parksepp on uuele hoonele lubanud ka projekti teha, kuid hetkel on ehitus venima jäänud,“ räägib Liina tulevikuplaanidest. Tervikliku lahenduse loomiseks plaanib Liina palgata aiakujundaja, sest ta soovib, et aed oleks looduslik ja samas minimalistlik: „Minu krundi ilu ja võlu on

Kodurand

see vaade jõele! Teadmatuses aia valesti haljastamine oleks tõeline kuritegu.“

Liikudes maja poolt jõe suunas hakkab perekoer Pātu ehk inglise kokkerspanjel Egoiste La`Sambelles ehk Kuningapoeg nagu pere teda hellitavalt kutsub väga kileda häälega haukuma. Perenaine mõistab kohe lemmiku soove: „Ta tahab nüüd ujuma, koer arvab, et me lähme vette.“ Liina käib meeleldi ujumas ja seda kuni hilissügiseni välja. Ujumiskohta on pandud geotekstiil ja toodud liiva, et sisseminek oleks jalale mõnusam.

Köögiviljapeenar näeb samuti laitmatu välja. Seal kasvatatakse kartuleid ja kurke, millest viimased Liina hoidisteks valmistab. Selleks ajaks kui kartul üles saab võetud on kurk ajanud ennast nii palju laiali, et katab ära kogu mullapinna, mis muidu kole-dalt tühjaks jääks. Varajase kartuli pani Liina maha juba 8. aprillil ning tema vanaema imestas: „Sa panid kartuli maha?! No näis-näis, mis säält valla tule!

Vanarahvas paneb ikka vana kuu ajal, teil alles kuu sai loodud.“ Kui vanaema hiljuti aeda sattus, tõdes ta: „Oo, kartul läheb varsti õitsema“. „Eks ta ise oli ka üllatunud, et läkski õnneks,“ naeris Liina.

Aia pärlina toob perenaine välja hekid, mis tema vanavanemate poolt istutatud. Aastakümneid tagasi oli aianduskoolis õpetaja Tiit Kupper, kes oma õpilastega tihti neid sirgeid ja ilusaid hekke imetlemas käis. Nende üle tunneb Liina uhkust siiani.

Liina on aianduskoolis proovinud ka nõ õpilase ametit ning selle käigus saanud õpetajatelt aia tarvis nippe, näiteks õppinud peenraääri tegema. „Sissesõidutee sillutise panime Kaidoga ise maha, Aivar Parksepp igatahes kiitis heaks!“ naljatles Liina. Tõnis Soopere on olnud jõu ja nõuga abiks lilleamplite valiku osas.

„Kaljukits on maamärk“, toob Liina külastuse lõpuks välja põhjuse, miks aiatöö niivõrd palju tema meeli köidab. See päikseline päev ja jalutuskäik aianduskooli õppedirektori aias jääb kauaks meelde ning mis seal salata, maja teise korruse aknast avanev vaade aiale ja jõele teeb tõesti kadedaks. Samas tunnen rõõmu, et Liina ja Kaido Palu on oskuslikult loonud isikupärase aia kooskõlas looduslikult kauni asukohaga.

Liisi Kont, kutseõpetaja

Fotod: K. Nõmmistu

Vaade elumaja teise korruse aknast

Meil siin sajab

Kui ma Tallinnasse jõudsin, siis mõtlesin, et sõidan järgmise rongiga koju tagasi. Ma polnud ju kunagi nii kaugele kodust läinud ja nüüd olin teel Norrasse ning veel kolmeks nädalaks! Muidugi kui me juba lennukis olime, siis asusin usinasti pildistama ning igasugused muremõtted hajusid.

Norra lennujaamas tegime esimese peatuse pitsabaaris, et endale kirvehinna eest kehakinnitust leida. Edasi läksime rongiterminali, kus pidime mõnikümme minutit oma tõlda ootama. Kui vagunid lõpuks ette veeresid, siis avastasime, et peame seisma, sest millegipärast oli rong puupüsti inimesi täis. Piletikontrolör vaatas meie pileteid nagu ilmaimet, ilmselt polnud ta kunagi mitu kuud ette ostetud sõidupasse näinud. Onu kehtas õlgu ning lõi piletitele templid peale.

Olime peaaegu kohal kui kostus vaguni kõlaritest jutt: „Vabandame ebamugavuste pärast, kuid tänane lõpp-peatus on Hamar“. Aga see on ju kõigest kaks peatust enne meie sihtkohta! Mis nüüd saab? „Edasi jätkub reis bussiga, mis viib teid soovitud peatusesse“, lisati selgituseks. Aga kus see buss meid ootab? Otustasime lihtsalt massiga kaasa minna, sest eks need norrakad juba ise teavad, mis toimub. Õnneks esimene masin, mille peale läksime osutus õigeaks. Oi, aga bussis oli palav ja kardinaid ei olnud, vaade see eest aga ilus ning kaamerale ma puhkust ei andnud.

Kui me lõpuks ööbimiskohta jõudsim, siis olid väsimus ja tüdimus nagu peoga pühitud. Saime endale kahekorruselise maja, lisaks jalgrattad! Marko ja Stella istusid kuni videvikuni väljas terrassil ja nautisid kaunist vaadet, mis meile avanes. Ja selline hingemattv avarus saatis meid kogu reisi jooksul. Igal pool, kus olime, sai näha mitme kilomeetri kaugusele. Metsaga kaetud rohelised mäed, mis pilgul aina kaugemale ja kaugemale kanduda lubasid, paistsid lõpuks vaid sinise triibuna.

Esimesel nädalal oli meil ilus ilm ja hea elu. Vea koolis pidi iga inimene, kellega rääkisime, meile kindlasti mainima, et neil oli alles nädal aega tagasi veel 30 cm lund maas. Aga muidu oldi meiega väga sõbralikud ja tore oli see, et peaaegu kõik norrakad räägivad inglise keelt, seega üksteise mõistmisega meil probleeme ei tulnud.

Vea kool

Kuna neil oli alles kevad tulnud, siis me koolis midagi erilist ei teinud, sest loodus ju veel tärkas. Saime poogitud pistoksi potistada ning leidsime ka mõne õpilase eksperimendi korras valepidi poogitud versioone. Muidugi kitkusime maa seest välja Norra tugevat umbrohtu, ka meie kohalikku lemmikut -võilille. Saime proovida sellist toredat masinat nagu Heatweed, mis on põhimõtteliselt lihtsalt suur keeva vee prits, millega umbrohtu küpsetada. See oli ka kohalikele uus asi. Tundus, et masin töötas, kuigi leidsime, et lihtsam ja kiirem moodus oleks antud ala korral lihtsalt umbrohud käsitsi välja võtta.

Kahel päeval saime ka roose lõigata, need 10 kaupa kimpudesse siduda ning külmuu panna. See oli tore, et ma lõpuks oma silmaga nägin, kuidas lõikerooside kasvatus välja näeb.

Koolis anti meile lõuna- ja õhtusööki. See oli tõeline luksus, sest kohvi ja tee olid igal ajal tasuta ning söögivalik oli nii lai, et mina ei jõudnudki kõike maitsta. Nii raske oli sealt lahkuda. Ütlesime isegi kokale, et võtame ta endaga kaasa, sest olime juba harjunud oma hea eluga.

Stella umbrohtu küpsetamas

Reedel sõidutati meid juba Elverumi. Kui oma kampingut nägime, siis esimene mõte oli küll, et otsime uue koha, sest vahe kahe ööbimiskoha vahel oli tohutu. Ja pealegi oli ilm külmaks läinud, meie väike tikukarp oli jahe ja niiske. Mõtlesime, et lähme parem vaatame, mis naaberlinnal pakkuda on ning sõitsime rendiautoga Hamarisse šoppama. See väike reis tegi olemise kergemaks ja tagasi jõudes oli meie väike majake ka tänu soojendusele veidi hubasem.

Järgnevad neli päeva oli vabad, sest teadupoolest on Norras 17. mail peetav iseseisvuspüha niivõrd tähtis, et isegi sellele eelnev päev on puhkepäev. Marko ja Stella kasutasid vabu päevi selleks, et pörutada Lääne-Norrasse mägesid vaatama. Mina aga jäin Elverumi ning kohtusin sõpradega.

Kolmapäeval, 18. mail läksime lõpuks meie järgmisse praktikakohta Hage-land'i. Kuna neil oli väga kiire aeg, siis ega meid väga ei juhendatud. Saime teha omaloomingut ja tundub, et tegime hästi, sest saime pärast kiita. Minu peamine ülesanne oli kasvuhoones taimede sättimine. Kuna tegu oli ka müügis-osaliga, siis tuli lillekesi ümber tõsta ja jälgida, et lavati otstes ikka taimi oleks, sest kliendile oli lihtsam võtta kohe kõige lähemad eksemplarid. Ja ega minagi ostjana poleks tahtnud ega viitsinud kaugemale kõndida, sest kasvuhoone oli piisavalt pikk, et poole tee peal ära väsida.

Esimisel päeval oli muidugi mõista veidi naljakas pooleldi teadmatuses kasvuhoones edasi-tagasi kõndida ja lihtsalt taimi siia-sinna solgutada ning loota, et ehk sobib, sest teistel ei olnud lihtsalt aega meil kõrval seista ja õpetada. Kuid kui mõistsime, et tegelikult oleme me ikka mõningase aianduslase haridusega töötajad, siis võtsime ohjad enda kätte ja töö hakkas sujuma.

Saime kogeda, mis tähendab Norra hoovihm. See tähendab, et kogu aeg sajab, aga hooti sajab tugevamini. Ühel sellisel vesisel

Potistamise protsess

Taimede müügiplats

päeval tuli meil suur kastiautotäis kaupa kenasti maha laadida. Hea vähemalt, et aianduskeskuses on kummiülikonnad ja kummikud vabakasutuses. Aga enne vihmapäevade kasutusele võttu pidime me ju enda püksid ligumärjaks tegema. Mis seal ikka, mina kandsin terve päev kummipükse, samal ajal kui minu omad radiaatoril kuivasid. Ja viimane nädal tilkus taevast igasugu head-paremat. ☺

Viimasel praktikapäeval toodi lõuna ajal lauale üks kena tort. Me küsisime, et kellel nüüd pidupäev on. Öeldi et meil, praktikantidel

on pidu, sest käes on ju viimane tööpäev! See oli küll ütle mata armas žest. Ja nagu sellest veel ei piisanud, saime tänutäheks taimi ja muud kraami, mis me oma tööpäevade jooksul koju viimiseks välja valisime. Olime nende eest nõus ka maksma, kuid saime hoopis kingituseks. Nüüd oli küll kahju ära minna.

Kokkuvõttes jäin praktikaga rahule. Õppisin iseseisvust, eneseusaldust ning seda, et ma ikka tean ka juba üht-teist ja julgus tuleb alati kasuks. Samuti sain teada, et lobeeliate piimamahl haiseb nagu vanad märjad sokid. ☺

Kaili Komp, AE15-42-K

Fotod: K. Komp, M. Laanes

Loo autor aianduskeskuse kasvuhoones

Praktika Inglismaal

29. aprill hakkas meil varakult, pidime juba 5:30 lennujaamas olema. Lennuk Inglismaale väljus 6:55.

Praktika toimus Wighti saarel, aga enne saarele suundumist oli meil aega Londonis ringi uudistada. Nii Loreida Purga kui ka mina olime Inglismaa pealinnas esimest korda, kuid õnneks Kaia Nurk tutvustas meile linnatänavaid ja vaatamisväärsusi. Nägime vinget arhitektuuri ning tänavaatistite. Sattusime ühte vägevasse kingapoodi, kus müüdi ainulaadseid kingi. Näiteks ühel paaril oli kontsa asemel *Yoda* ja teisel *R2-D2* (tegelased *Star Wars*'i filmidest).

Et Wighti saarele jõuda, pidime sõitma metroo ja praamiga. Esimene neist oli täiesti täis, vaevu mahutasime end kohvritega ära. Olime sunnitud istuma oma kohvrite otsas. Rongijaamast viis praami juurde buss, kus samuti ei olnud ühtegi vaba istekohta. Kuna Inglismaa teed on kurve täis, siis pidime kohvritest kahe käega kinni hoidma, et nad meie juurest ära ei veereks.

Saarel tuli meile vastu Toby, kes on Osborne House'i peaaednik. Meie sihtpunkt oli East Cowes, kuid esimene praam sõitis West Cowesile. East-Cowesi ja West-Cowesi eraldab jõgi, silda nende vahel pole, seega pidime istuma uuele praamile, mis viis meid ilusti üle jõe. Enne meie elamiskohta minekut näitas Toby veel linna, tutvustas poode ja kohvikuid.

Inglismaal elasime karavanis, mis koosnes neljast toast, duširuumist, köögist ja vetsust. Samuti oli korralik küttekeha, mis hoidis hästi sooja sees, mis sest, et seinad olid papist.

Esimene tööpäev kulus pargis ringi käimisele. Charlotte tutvustas meile parki ning rääkis selle ajaloost. Päeva lõpetasime koos Nigel'iga taimi potistades.

Peale minu ja Loreida olid Osborne House'i aias veel 2 praktikanti Mark ja India. India oli väga huvitatud Eestist. Rääkisime kus linnades me elame ja õpime. Üks hetk India tõusis püsti, lahkus lauast ning naases nelja raamatuga, mis rääkisid Eestist. Ühel raamatul oli sisekaantel Eesti kaart ja India otsis kohe üles kust me tulime. Peale Toby, India, Marki ja Charlotte'i hoolitsevad pargi eest veel Jo, Nigel, Philip, Adryan, Janet, Alan. Samuti käivad pargis töötamas vabatahtlikud, kellest enamus on pensionärid, mis on väga-väga vinge minu arust.

Mark ja India peavad läbima taimetundmisteste, Toby tutvustab neile pargis kasvavaid taimi ning nädala pärast peavad nad ise suutma taimed ära tunda ja neist natuke rääkida. Ka meie saime nendega kahel korral pargis ringi käia. Nägime palju taimi, mis meil Eestis ei kasva, aga oli ka tuttavaid isendeid, näiteks hiina sidrunväändik ja meelespea.

Ka viidi meid ekskursioonidele. Käisime botaanikaaias ja Carisbrooke'i lossis ja Mottistone'is. Botaanikaaias olid vägevad palmid, hiiglaslikud agaavid, mis kasvasid väljas ning mägisibulad ja sisalikud siblisid igal pool ringi. Muidugi käisime ka ise Wighti saart avastamas.

Saime Inglismaal teha eriaalaseid töid, milleks Eestis ehk võimalust ei olekski. Nimelt triibutasime muru ja tegime puidulaastumultši. Multši tegemiseks oli neil suur masin, kuhu sisse panime puidupakke ja oksid. Masin purustas puidu laastudeks ning paiskas laastud torust välja. Nii lihtne see oligi, kuigi vahel pidi pika tokiga kaasa aitama, kui puit kinni jäi ning masin ei suutnud seda purustada. Puidulaastumultšiga rajasime Marki peenrassa teeradu.

Osborne House

Muru triibutamiseks käib neil muruniidukite taha rull, mis muru alla pressib. Edasi-tagasi käies tekibki kahe erineva tooniga triibud murule. Saime teha Adryani jaoks vigvamme, millele ta pani kasvama ronililled.

Päev enne Inglismaalt lahkumist viidi meid pitsat sööma, kingiti aiakäärid ning kaart ja Toby pidas väikese kõne, nii et silmanurka tekkis lausa pisar.

Lõpetuseks tahaks öelda, et need kolm nädalat olid tõeliselt vahvad! Meid võeti avasüli vastu ning kindlasti jätsid kõik need imetoredad inimesed meie südamesse jälje.

Laura Ehin, AE15-42-K

Botaanikaaed

Aianduskooli õpilased võimlemispeol

31.mail toimus Tamme staadionil Tartu V võimlemispidu, kus osales ka Räpina Aianduskool üheksa esinejaga – Ragne Nazimov, Piia Ann Leis, Birgit Kahur, Loreida Purga, Liisi Kont, Janely Org, Birgit Raudsepp, Kerstin Tiitson, Jelizaveta Škelja. Meie juhendajaks oli Irmen Nagelmaa, kellega koos alustasime proove juba oktoobris 2015.

Meie võimlemisrühm osales gümnaasiumide- tudengite vanuseastmes kavaga "Tuulepealne maa", mille autoriks on Marju Asarov. See oli graatsilist liikumist nõudev linikutega võimlemiskava. Esmapilgul tundub linikutöö lihtne, kui tegelikult võttis see palju aega, enne kui kõik rühma liikmed õige hoiaku ja liigutused omandasid.

Peopäevale eelnes harjutuspäev, kus õpiti liikumisi väljakul ning ühistantsu peo lõpetuseks. Sponsorid kinkisid kõigile võimlejatele pudelivett ning jäätist.

Peo "Värve täis taevakaar" juhiks oli Brigita Murutar. Võimlejaid oli ligi 2000 - Tartust, Tartumaalt ja naabermaakondadest. Kohal olid ka esinejad Tallinnast, Pärnust ja Võrust. Huviavamateks etteasteks pidasime emade –

isade ja väikeste mudilaste ühistantsu "Saunapäev", meeste kava "Rüht ja rütm", samuti akrobaatide esinemist.

Raske töö tasus end igati ära, sest võimlemispidu oli väga tore üritus väga ilusa ilmaga.

Täname õpetajaid ja kooli juhtkonda, kes meie osavõttu võimlemispeost võimaldasid!

Loreida Purga, AE15-42-K

Irmen Nagelmaa, täienduskoolituse spetsialist

Räpina Aianduskooli võimlemisrühm

Sõbrad looduses

„Sõbrad looduses“ on Hasartmängumaksu Nõukogu poolt toetatav loodusharidusprojekt, mis toimus 01.-02. juuni 2016. Projektis osales 23 õpilast Võru Kreutzwaldi koolist. Kahe päeva jooksul pakuti erinevaid tegevusi.

Esimesel päeval toimus Meenikunno rabas matk ja metsatöötuba, mida juhendas Urmas Roht. Matka käigus räägiti õpilastele rabast ja miks ta meie ökosüsteemis kasulik on ning tutvustati rabas kasvavaid taimi. Iga õpilane sai töölehed ja paari peale anti luup, millega erinevaid rabataimi uurida. Matka lõppedes tegime päikeseloojangu maja juures pikniku, kus kinnistati uusi teadmisi, mis matka käigus õpiti. Esimese laagripäeva õhtul toimusid Räpina pargis

erinevad sportlikud mängud, mida viis läbi Heini Lumpre ja päev lõppes loodusfilmi vaatamisega. Peale seda oli õpilastel vaba aeg.

Teisel päeval oli programmis kolm töötuba ja klass jagati kaheks gruppiks. Mullatöötuba viis läbi Liisi Kont. See töötuba koosnes kahest osast, esmalt õpiti erinevaid muldi tundma ja määrati mulla pH ning teises osas oli igal osalejal võimalus istutada endale kuumasikas ja sidrunmeliss. Hiljem oli võimalik need taimed koju kaasa võtta.

„Mikromatk õite ja viljade maailma“ töötuba viisid läbi Svetlana Tund ja Öonne Rämmann. Töötoas said õpilased stereomikroskoobi abil vaadelda erinevate taimede õiekoone, neid määrata ja kirjeldada. Samuti vaadeldi enamlevinud vilju. Vaatlustulemusi kirjeldati töölehtedel, mis aitas teadmisi kinnistada.

Loodusesõbrad Võru Kreutzwaldi koolist

Pargis toimus loodusteemaline nutimäng, mida viis läbi Aleksei Raud. Nutimängus tuli lahendada 11 ülesannet. Mängu aitas ette valmistada Katrin Uurman.

Tagasisidelehtedest tuli välja, et osalejatele meeldisid meie poolt pakutud töötoad ja neid läbi viinud õpetajad ning nad sooviksid ka edaspidi sellistes projektides kaasa teha.

Janely Org, projektijuht

Keskkonnapäev

3. juunil toimus Räpina Aianduskoolis keskkonnapäev. Esimest korda selgitati keskkonnakaitse eriala õpilaste hulgest välja parimad loodustemaatiliste ülesannete lahendajad. Tegemist oli meeskonnavõistlusega, mis koosnes järgmistest ülesannetest: erineva taimmaterjali tundmine, taimede tundmine looduses, jahindus- ja metsandusalased ülesanded, Eesti kaitsealade tundmine, keskkonnakahju arvutamine ning pargis puu leidmine (liigi, kõrguse ja puupaku vanuse määramine).

Lisaks võistlusele oli võimalus tutvuda keskkonnainspektatsiooni kasutuses oleva tehnikaga, maitsta erinevaid taimeteesid ning päeva lõpus kuulata loengut vihmaussidest ja vermikompostimisest.

Suur tänu kõikidele võistlejatele, külalistele ning õpetajatele, kes aitasid keskkonnapäeva korraldada ja läbi viia. Saime päevaga suurepäraselt hakkama.

Õnne Rämmann, keskkonnakaitse juhtõpetaja Foto: T. Mastik

Tulemused

1. koht Triin Treufeldt, Raili Ratas, Liis Rekk (70,5 p)
2. koht Eyleen Neps, Kati Põld, Kristiina Karp (67 p)
3. koht Anne Parker, Reimo Teder, Egon Visnapuu (66 p)

Keskkonnapäeva võitjad

Mõtted seoses keskkonna päevaga

Aianduskooli keskkonnapäev toimus 3. juunil. Valgustan seda lõiku, mille juures ise olin kohtunik ja arvustaja. Koostas in varakult keskkonna teemalise ülesande, mida kaheksa võistkonda pidid lahendama. Et asi ei piirduks ainult teooriaga, palusin ära tunda ja kirjeldada kolme eset, millega puutuvad Keskkonnainspektatsiooni (KKI) inspektorid väga sageli kokku.

Äratundmiseks esitatud kalapüügiriistad olid huvitavad, üllatavad ja tekitasid suurt elevust. Esimesena oli välja pandud västar ehk ahing, mille tundsid kõik võistkonnad kindlalt ära. Teine tundmatu ese oli püügivahend, mida rõõvpüüdja kasutab lutsu püüdmiseks keelu ajal jaanuaris ja veebruaris. Ka seda polnud keegi varem näinud, kuigi osundati, et see on kindlasti kalapüüdmisel kasutatav vahend. Kolmandana esitleti nn „haugilõksu“, mida õppurid arvasid millegipärast, et see on kala kaalumise vahend, kuna märkasid selle riista juures metallist vedru.

Selliseid temaatilisi päevi oleks koolis kindlasti vaja ka edaspidi korraldada, sest selle raames on võimalik kutsuda kooli oma ala erinevaid spetsialiste, demonstreerida kaasaegset tehnikat, tutvustada eriala.

Et siinkirjutaja on ca 14 aastat töötanud KKI-s, siis tekkis mõte kutsuda kooli keskkonnapäevale esinema Põlva büroo inspektorid koos nende kasutuses oleva tehnikaga. Oli tõeline elamus, sündmus, kui saabus ootamatult „dessant“ KKI mitmest büroost, nagu USA üksused meie viimases Võru linnalahingus. Pool kooli juures asuvast parklast oli suurepärase, kallist tehnikat täis. Õhus lendasid droonid, näha sai suurt kaatrit, võimsa 115 hj mootoriga. Huvilised said katsuda ja sisse istuda uhkesse maasturitesse. Päevaste kursuste õpilastele aga meeldis poseerida ja turnida ATV-l. Kogu moodne tööks ülivajalik tehnika oli esindatud ja demonstreeritud asjalikult moel. Keskkonnakaitse eriala õppurid said näha suurepärase demo esitust. Kindlasti tekkis nii mõnelgi soov KKI-i tööle astuda. Kuidas see toimub, mis on eeldusteks, sellestki rääkis büroojuhataja Toomas Rebane. Ka tänu temale saadeti meile nii esinduslik delegatsioon. Taolised tõised kontaktid aitavad paremini mõista KKI töö olemust, keskkonna ja looduskaitse valdkonna olulisust ja aktuaalsust.

Siiras tänu kõigile, kes andsid oma panuse keskkonnapäeva sisustamise nimel. Nii sünnibki tõeline koostöö, tekivad paremad suhted, mis loovad eeldused ka tulevikus konstruktiivsele koostööle ja ühisprojektide õnnestumisse.

Soovin kõigile KKI inspektoritele edu, jõudu ja jaksu. Ohjake ja leidke üles need kurikaelad, kes pole veel aru saanud, et meie tilluke-

sel maamunal tuleb käituda keskkonnasõbralikult, säästes emakest loodust, et ka tulevastele põlvetele jätkuks puhast vett, et oleks kuhu turistidel tulla, kus ahhetada ja imestada. Et säilitada kõike olemasolevat, kaunist ja ilusat, peame kõik panustama, kogu ühiskond. See teadmine, et meil on rohelist kulda, rammusat musta mulda, teeb meele rõõmsaks. Kaitskem seda siis koos. Ühiste pingutustega võidame kõik.

Uno Minka, kutseõpetaja

Foto: T. Mastik

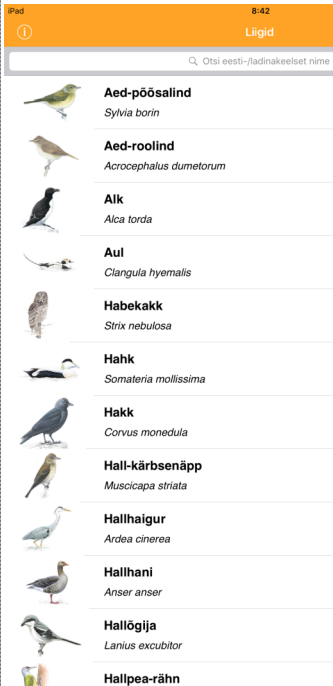

Sandra ATV-l poseerimas

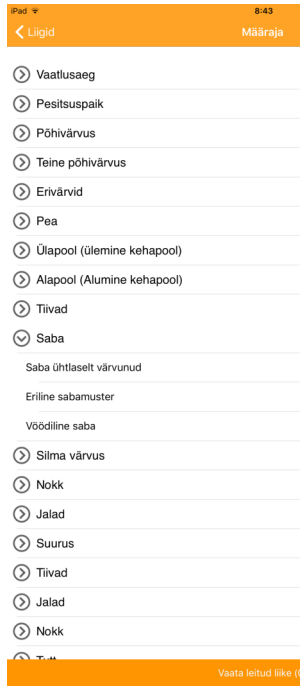
Haridustehnoloogi minutid

Nutikas linnumääraja “Eesti linnud”

Eesti Ornitoloogiaühingu poolt loodud linnumääraja “Eesti linnud” on lihtsalt kasutatav eestikeelne nutirakendus (vt Joonis 1), mis võimaldab linde määrata ja otsida mõne tunnuse, näiteks põhivärvuse, suuruse, noka kuju, elupaiga või muude tunnuste järgi. Kokku on võimalik linde määrata 28 tunnuse alusel (vt Joonis 2).

Joonis 1. Rakenduse “Eesti linnud” avaaken.

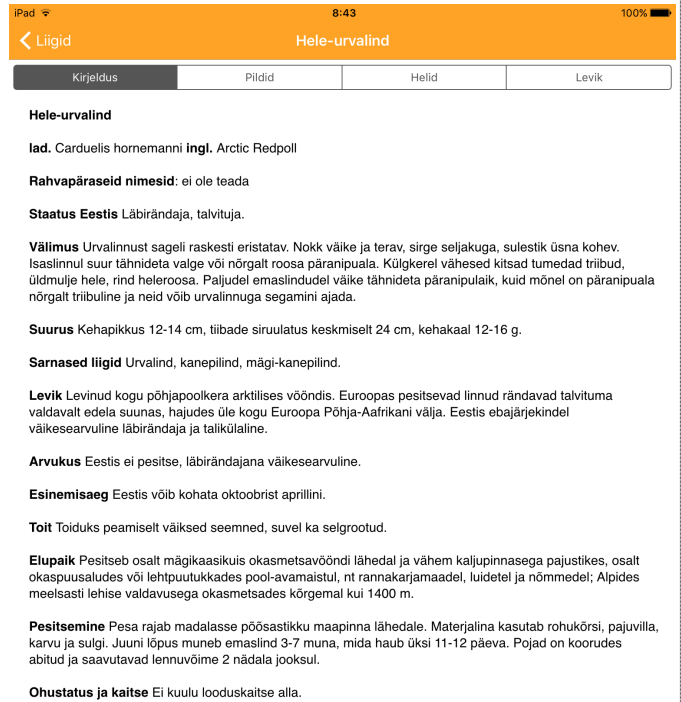
Joonis 2. Lindude määramine tunnuste alusel.

Äpp “Eesti linnud” sisaldab andmeid 267 linnuliigi kohta, kes Eestis regulaarselt pesitsevad, talvituvad või on läbirändavad. Määrajasse

Lingid allalaadimiseks:

Androidile: <https://play.google.com/store/apps/details?id=ee.eoy.key.mobile.eestilinnud>

IOSile: <https://itunes.apple.com/WebObjects/MZStore.woa/wa/viewSoftware?id=1017318734&mt=8>

Joonis 3. Liigikirjeldus.

on lisatud rakenduse loojate sõnul ka mõned haruldasemad linnuliigid. Iga liigi kohta on määrajas kirjeldus, pildid, helisalvestis ja levikukaart. Liigikirjeldus sisaldab andmeid linnu välimuse, suuruse, leviku, arvukuse, toimumise, elupaiga jm kohta (vt Joonis 3). Lisatud on ladinakeelne nimi, rahvapärased nimed, samuti ka sarnased liigid ning info ohustatuse ja kaitse kohta.

Linnumäärajaga on võimalik tutvuda portaalis eLoodus (<http://linnud.loodus.ee>). Rakendus töötab Apple ja Android nutiseadmetel.

Katrin Uurman, haridustehnoloog

Mitu lindu oskad nimetada?

15. juunil võis Nooruse tänava ühiselamu ees sagimist näha juba õige vara hommikul. Mõned keskkonnakaitse eriala kaugõppe esimese kursuse õpilased otsustasid linde vaatlama minna ja seda kell viis hommikul! Kaasa võeti määrarjad, binoklid ja vaatlustoru, et oksalt oksale liikuvaid sulelisi oleks hõlpsam tabada.

Natukene peale kella viit on esimene peatus Ristipala surnuaias, kus varahommikusel vaikus on linnuhääled väga selgelt eristatavad. Edasi liigutakse Võõpsu ning viimaseks peatuspaigaks jääb Räpina sadam. Ühe hommiku kuuldakse ja nähakse kokku 45 linnuliiki! Eelmisel sessil taolist vaatlushommikut korraldades õnnestus tuvastada üle 70 erineva sulelise! Kõik kuuldud ja nähtud isendid kirjutatakse paberile üles ja hiljem kantakse eElurikkuse andmebaasi, kus inimesed üle-Eesti samuti märgatud linde registreerivad. Taoline andmebaas annab suurepärase ülevaate erinevate liikide levialast. Õppija Ahto Pent peab päevikut ka enda tarbeks. Vaatlusi teeb ta vähemalt kord nädalas ja lisaks viibib kolm korda aastas Sõrves, kevad- ja sügisrände ajal ning korra suvel. Teda on see hobi paelunud juba neli aastat ja erinevate linnuliikide laulud ja välimused on ta ise endale

Varahommikusel linnuvaatlus

määrarjate ja mobiiliäppide kaudu selgeks teinud. Õnneks on see kirk nakatanud ka tema abikaasat ja seetõttu ei pea kunagi vabandusi otsima, et hommikul kell neli kodust välja minna. ☺

Õppija Piret Valge on varasemalt Luual õppides ornitoloogiaga tutvunud, kuid hindab oma teadmisi tagasihoidlikeks. Ta kinnitab, et Ahtoga ühel kursusel õppimine on teda tugevalt inspireerinud ja ta käib hea meelega hommikuti koos kursusekaaslastega vaatlusi tegemas, et oma olemasolevaid teadmisi kinnistada ja iga korraga mõni uus liik jälle ära õppida. Võrreldes taimemaailmaga toob Piret välja tõsiasja, et linnud ju ei püsi paigal ja nende määramine on seetõttu oluliselt keerulisem kui taimede puhul, kes on kindlalt maa küljes kinni. ☺

Liisi Kont, kutseõpetaja ja KK15-12-M

Foto: P. Valge

Maaeluminister tunnustas parimaid maamajanduslike erialade lõpetajaid

Maaeluminister Urmas Kruuse tunnustas 29.06.2016 Maaeluministeeriumis toimunud vastuvõtul maamajanduslike kutseõppeasutuste, Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli Toiduainete Instituudi tänavusi parimaid lõpetajaid.

„Eesti maaelu vajab edenemiseks parimaid teadmisi ja spetsialiste, et kasvatada meie konkurentsivõimet,“ ütles maaeluminister Ur-

mas Kruuse parimatele lõpetajatele tänukirjade üleandmisel. „Alustades teekonda raskel ajal on tõusuaastad teie päralt, sest igale kriisile järgneb tõus,“ lisas minister.

Teiste seas said tänukirja Räpina Aianduskooli lõpetajad Erik Rüütel ja Eliisabet Ojar.

Foto: Kristo Mäe

Erik Rüütel (vasakult viies) maaeluministri vastuvõtul

Järgmises ajalehes!

Kus kasvatatakse kõige magusamaid maasikaid?

Aeg & Vaim
TEMPUS & SPIRITUS

Suured tänud kõigile, kes lehenumbri ilmumisele kaasa aitasid.

Ajaleht ootab kaastöid

kulli.nommistu@aianduskool.ee

Väljaandja Räpina Aianduskool, Pargi tn 32, Räpina 64505

Toimetaja Külli Nõmmistu Küljendaja Valdur Truija

3. juunil toimunud floristivõistlusel selgitati välja kooli parimad noored floristid

1. koht Sandra Kuusmaa
2. koht Maarja Haas
3. koht Jaanika Müürisepp

Palju õnne võitjatele!

Foto: K. Toom

Sandra Kuusmaa

Juulikuu nali

Praktiline soovitus aiapidajatele:

"Kui te kogu päeva aias olete, pole teil hernehirmutist vaja."